

ЕКОНОМІКА ЗНАНЬ, ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

УДК 330.3 [316.77]

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-47-41-46>

SOFT SKILLS ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОЇ ШКОЛИ ЯК ЧИННИК ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Студінський В. А.

Постановка проблеми. В сучасних умовах високотехнологічного розвитку економіки постає питання підготовки кадрів безпосередньо для виробництва. Цим питанням, зокрема, займається професійна школа, яка бере на себе основні функції в системі підготовки фахівців. Велика роль в ньому належить саме педагогу, який займається формуванням особистості виробника не лише як виробничої одиниці, але і як чинник формування конкурентоздатності, власне, майбутнього робітника, так і себе особисто як фахівця на ринку освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика використання вмінь і навичок педагога в системі виробничої діяльності завжди була в центрі уваги дослідників освітньої сфери. Останнім часом цьому надається велика увага, оскільки Soft Skills сучасного педагога надають йому відповідні переваги на освітньому ринку. Зокрема, варто звернути увагу на дослідження, здійснені В. В. Сидоренко, Х.-Д. Кюблер, І. С. Каленюк, В. Г. Муромець, Л. Л. Фамілярська та інші.

Метою даного дослідження є простеження і з'ясування взаємозв'язку Soft Skills педагога професійної школи з його конкурентоздатністю на ринку освіти та підготовки конкурентоздатних майбутніх фахівців на ринку праці.

Матеріали і методи. Виконання даного дослідження базується на наступних засадах: концептуальність, що дозволяє отримати інтегровані результати; дискусійності, що дозволяє допуск різних поглядів на дану проблематику; історичності, що дає можливість визначити погляди вчених і практиків на дану проблематику в різні історичні періоди.

Результати дослідження. У статті зроблено спробу розглянути питання як у сучасних умовах розвитку освітнього ринку виростає роль і значення педагога як головної продуктивної сили в системі підготовки майбутнього фахівця. Педагог професійної школи в ринкових умовах створює специфічний продукт – освітню послугу, яка реалізується навчальним закладом в умовах серйозної конкуренції. Педагог окрім своїх суто фахових компетенцій повинна володіти ще рядом умінь та навичок. Їх доволі часто характеризують об'ємним терміном Soft Skills – «м'які навички» та «гнучкі навички». Soft Skills дозволяють бути успішним незалежно від специфіки діяльності та напрямку, в якому працює особа, зокрема педагог професійної школи.

Як правило, їх відносять до, так званих, соціальних навичок: вміння переконувати, знаходити підхід до людей, лідирувати, міжособистісне спілкування, ведення переговорних процесів, робота в команді, особистісний розвиток, управління часом, ерудованість, креативність та інші якості. Парадокс в даному випадку полягає у тому, що вищезазвані навички важко назвати такими, які лежать поза межею фахових компетенцій педагога. Разом з тим, саме ці якості надають педагогу стають його конкурентними перевагами на освітньому ринку. До того ж, такі переваги окремих педагогів створюють переваги навчальному закладу, який отримує переваги на ринку.

Навчальний заклад повинен бути зацікавленим у тому, щоб її виробничий (педагогічний) персонал був найбільш підготовлений професійно (Hard Skills) та наділений якостями поза межею професійних якостей, які стають чинником конкурентоздатності на освітньому ринку (Soft Skills). В такому поєднанні досягається ефект синергізму як на особистісному рівні, так і на рівні навчального закладу.

Висновки. Soft Skills педагога професійної школи дає можливість отримувати йому переваги в освітньому процесі та на освітньому ринку за умови їх вмілого застосування. Також, Soft Skills педагога грають велику роль у організації процесу навчання майбутніх фахівців, впливають на формування їх як членів суспільства. Педагоги, які володіють відповідними якостями у сумарному результаті впливають на створення відповідного іміджу навчального закладу і його конкурентоздатності на ринку освіти.

Ключові слова: Soft Skills, педагог, освітній ринок, конкуренція, переваги, навчальний заклад, професійна школа.

SOFT SKILLS ПЕДАГОГА ПРОФЕССІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ КАК ФАКТОР ЕГО КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ

Студинский В. А.

Постановка проблемы. В современных условиях высокотехнологичного развития экономики возникает вопрос подготовки кадров непосредственно для производства. Этим вопросом, в частности, занимается профессиональная школа, которая принимает на себя основные функции в системе подготовки специалистов. Большая роль в нем принадлежит именно педагогу, который занимается формированием личности производителя не только как производственной единицы, но и как фактор формирования конкурентоспособности, собственно, будущего рабочего, так и себя лично как специалиста на рынке образование.

Анализ последних исследований и публикаций. Проблематика использования умений и навыков педагога в системе производственной деятельности всегда была в центре внимания исследователей образовательной сферы. В последнее время этому уделяется большое внимание, поскольку Soft Skills современного педагога придают ему соответствующие преимущества на образовательном рынке. В частности, стоит обратить внимание на исследования, проведенные В. В. Сидоренко, Х.-Д. Кюблер, И. С. Каленюк, В. Г. Муромец, Л. Л. Фамилярская и другие.

Целью данного исследования является проследить и выяснения взаимосвязи Soft Skills педагога профессиональной школы с его конкурентоспособностью на рынке образования и подготовки конкурентоспособных будущих специалистов на рынке труда.

Материалы и методы. Выполнение данного исследования базируется на следующих принципах: концептуальность, что позволяет получить интегрированные результаты; дискуссионности, что позволяет допуск различных взглядов на эту проблематику; историчность, что дает возможность определить взгляды ученых и практиков на эту проблематику в различные исторические периоды.

Результаты исследования. В статье сделана попытка рассмотреть вопросы как в современных условиях развития образовательного рынка вырастает роль и значение педагога как главной производительной силы в системе подготовки будущего специалиста. Педагог профессиональной школы в рыночных условиях создает специфический продукт - образовательную услугу, реализуемой учебным заведением в условиях серьезной конкуренции. Педагог профессиональной школы в рыночных условиях создает специфический продукт - образовательную услугу, реализуемой учебным заведением в условиях серьезной конкуренции. Педагог кроме своих сугубо профессиональных компетенций должен обладать еще рядом умений и навыков. Их довольно часто характеризуют объемным сроком Soft Skills - «мягкие навыки» и «гибкие навыки». Soft Skills позволяют быть успешным независимо от специфики деятельности и направления, в котором работает лицо, в частности педагог профессиональной школы.

Как правило, их относят к так называемым, социальным навыкам: умение убеждать, находить подход к людям, лидировать, межличностное общение, ведение переговорных процессов, работа в команде, личностное развитие, управление временем, эрудированность, креативность и другие качества. Парадокс в данном случае заключается в том, что вышеназванные навыки трудно назвать такими, которые лежат за чертой профессиональных компетенций педагога. Вместе с тем, именно эти качества придают педагогу становятся его конкурентными преимуществами на образовательном рынке. К тому же, такие преимущества отдельных педагогов создают преимущества учебному заведению, который получает преимущества на рынке.

Учебное заведение должен быть заинтересован в том, чтобы ее производственный (педагогический) персонал был наиболее подготовлен профессионально (Hard Skills) и наделен качествами за чертой профессиональных качеств, которые становятся фактором конкурентоспособности на образовательном рынке (Soft Skills). В таком сочетании достигается эффект синергизма как на личностном уровне, так и на уровне учебного заведения.

Выводы. Soft Skills педагога профессиональной школы дает возможность получать ему преимущества в образовательном процессе и на образовательном рынке при условии их умелого применения. Также, Soft Skills педагога играют большую роль в организации процесса обучения будущих специалистов, влияют на формирование их как членов общества. Педагоги, которые обладают

соответствующими качествами в суммарном результате влияют на создание соответствующего имиджа учебного заведения и его конкурентоспособности на рынке образования.

Ключевые слова: Soft Skills, педагог, образовательный рынок, конкуренция, преимущества, учебное заведение, профессиональная школа.

SOFT SKILLS TEACHER OF A VOCATIONAL SCHOOL TEACHER AS A FACTOR OF ITS COMPETITIVENESS

Studinski Volodymyr

Formulation of the problem. In modern conditions of high-tech economic development, the question of training directly for production arises. This issue, in particular, is addressed by the vocational school, which assumes the main functions in the training system. The big role in it belongs to the teacher who is engaged in formation of the personality of the manufacturer not only as a production unit, but also as a factor of formation of competitiveness, actually, the future worker, and himself personally as the expert in the market of education.

Analysis of recent research and publications. The issue of using the skills of a teacher in the system of production activities has always been the focus of researchers in the field of education. Recently, much attention has been paid to this, as Soft Skills of the modern teacher give him the appropriate advantages in the educational market. In particular, it is worth paying attention to the research carried out by V.V. Sidorenko, H.-D. Kubler, I.S. Kalenyuk, V.G. Muromets, L.L. Familyarskaya and others.

The purpose of this study is to trace and elucidate the relationship of Soft Skills teacher of a vocational school with its competitiveness in the education market and to train competitive future professionals in the labor market.

Materials and methods. The implementation of this study is based on the following principles: conceptuality, which allows to obtain integrated results; debatability, which allows the admission of different views on this issue; historicity, which makes it possible to determine the views of scientists and practitioners on this issue in different historical periods.

Research results. The article attempts to consider the question of how in modern conditions of development of the educational market the role and importance of the teacher as the main product force in the system of training of the future specialist is grown. Pedagogical vocational school in market conditions creates a special product - an educational service, which is implemented by the educational institution in conditions of serious competition. In addition to his purely professional competencies, the teacher must have a number of skills and abilities. They are often characterized by the broad term Soft Skills - «soft skills» and «flexible skills». Soft Skills allow you to be successful regardless of the specifics of the activity and the direction in which the person works, in particular the teacher of the vocational school.

As a rule, they are referred to as so-called social skills: the ability to persuade, approach people, lead, interpersonal communication, negotiation, teamwork, personal development, time management, erudition, creativity and other qualities.

The paradox in this case is that the above skills are difficult to call those that lie outside the professional competencies of the teacher. However, it is these qualities that give the teacher become his competitive advantages in the educational market. In addition, such advantages of individual teachers create advantages for the educational institution, which receives advantages in the market.

The educational institution should be interested in its production (teaching) staff to be the most professionally trained (Hard Skills) and endowed with qualities beyond the professional qualities that become a factor of competitiveness in the educational market (Soft Skills). In this combination, the effect of synergy is achieved both at the personal level and at the level of the educational institution.

Conclusions. Soft Skills teacher of a vocational school gives him the opportunity to gain benefits in the educational process and in the educational market, provided their skillful use. Also, Soft Skills educator play a major role in organizing the learning process of future professionals, influencing their formation as members of society. Teachers who have the appropriate qualities in the total result affect the creation of an appropriate image of the institution and its competitiveness in the education market.

Key words: Soft Skills, teacher, educational market, competition, advantages, educational institution, vocational school.

JEL Classification: C18, Z30, Z31.

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі глобалізаційних процесів особлива роль і значення належить педагогу. Сьогодні вчитель (вихователь, викладач, майстер виробничого навчання) не є просто ретранслятором певної суми знань, які він повинен донести до свого учня (студента, слухача, вихованця). Насамперед, педагог виступає в ролі особистості, яка формує певні компетентності. При цьому, власне педагог повинен володіти як професійними, так і загальними компетентностями та гармонійно їх використовувати на практиці. Така інтеграція дає можливості переваг на освітньому ринку.

Завдання і мета даного дослідження полягає у визначенні ролі і значення Soft Skills педагога професійної школи, які надають останньому переваги на освітньому ринку. Разом з тим зрозуміти як це впливає на формування відповідних компетентностей в учнів, а також створення певних ефектів переваг навчального закладу на ринку освітніх послуг.

Ступінь вивчення проблеми. Проблематика використання вмінь і навичок педагога в системі виробничої діяльності завжди була в центрі уваги дослідників освітньої сфери. Останнім часом цьому надається велика увага, оскільки Soft Skills сучасного педагога надають йому відповідні переваги на

освітньому ринку. Зокрема, варто звернути увагу на дослідження, здійснені В. В. Сидоренко, Х.-Д. Кюблер, К. М. Гнезділова, В. Г. Муромець, Л. Л. Фамілярська та інші.

Виклад основного матеріалу. У загальному розумінні педагог є особою, яка здійснює практичну діяльність у сфері виховання та навчання або є розробником проблем педагогіки як науки [3, с. 87]. Професійна школа (освіта), яка у свою чергу, є складовою загальної системи освіти, що є комплексом педагогічних, організаційних та управлінських заходів, спрямованих на оволодіння громадянами уміннями та навичками в певній обраній сфері професійної діяльності, розвиток компетентностей та професіоналізму, формування загальної і професійної культури. Таким чином, педагог професійної школи спрямовує свою діяльність не лише у сфері загальної освіти, але й у відповідній професійній галузі знань. Педагог професійної школи бере на себе відповідні функції у підготовці фахівців, які у перспективі створюватимуть додаткову вартість. У зв'язку з цим економічна роль педагога в сучасному суспільстві значно зростає. Тому виникає питання формування нової освітньої парадигми, яка детермінує не лише філософію власне освіти, а й підвищує рівень підготовки індивіда у сфері виробництва [4, с. 103-105].

Зокрема, як зазначає Х.-Д. Кюблер: «Суспільство, як і всі інші соціальні устрої, формуються внаслідок діяльності людей, які в них проживають. У результаті людської діяльності виникають установи та організації, але також завжди знову та знову відчувається вплив дієвих збігів обставин. Відповідно, устрій суспільства завжди тяжіє до змін, то більш істотних, то більш поверхових, то яскраво відчутних, то скоріше прихованих. Зміни у більшості випадків виявляються та оцінюються істориками тільки ретроспективно, проте досить часто сучасники теж намагаються поставити відповідні діагнози. Очевидно, що сучасні суспільства відрізняються особливо швидкими та всебічними трансформаціями, відповідно до характеру технічних інновацій та показників економічного прогресу; безперечно темп життя у них безперечно прискорюється» [2, с.25]. Тому й таким трансформаціям піддана й сама діяльність педагога, зокрема у професійній школі різного рівня. Педагог знаходиться в центрі суспільних трансформацій, від його компетентності багато в чому залежить і розвиток власне самого суспільства. Зокрема, на перший план виходять особисті якості педагога, насамперед у сфері підготовки фахівців. Серед цих якостей виокремлюють як Hard skills (суто професійні навички), так і Soft Skills. Вважається, що саме останні забезпечують: ефективність роботи у командах, налагоджування комунікацій, здатність приймати рішення у різних ситуаціях, вирішувати конфлікти та інші [5].

Зауважимо, що виокремлюють п'ять основних якостей, що відносять до Soft Skills.

Комунікація. Фактично комунікативна функція є однією з головних у діяльності педагога. Та разом з тим до неї відноситься не лише вміння подати навчальний матеріал, але й взаємний зв'язок між усіма учасниками комунікативного процесу: викладачами, учнями, студентами, представниками громадськості, органів влади, правоохоронних установ, батьками, адміністрацією навчального закладу та ін. Звичайно, що найголовнішою в цій системі є комунікація педагога та учня. Можливо, що це є визначальною властивістю професійного хисту, оскільки, власне, педагог знаходиться постійної комунікації. Як образно зауважив В.О. Сухомлинський: «Слово вчителя – як інструмент впливу на душу вихованця, нічим не замінити. Мистецтво виховання включає насамперед мистецтво говорити, звертатися до людського серця. Я твердо переконаний, що багато шкільних конфліктів, які нерідко закінчуються великою бідою, починаються з невміння вчителя говорити з учнями» [7, с. 321].

Комунікація як в середині, так і зовні навчального закладу створює певний імідж про викладача, його вартісну оцінку як фахівця і як людини. Тому цей нематеріальний ресурс може мати цілком вартісний вираз, коли справа доходить до ефективності діяльності педагога, учня, а також і навчального закладу. Комунікативність педагога, зокрема, є певним ідентифікатором його професійної підготовки. При цьому постає питання наповнення цієї якості як формою, так і змістом. Особливо це стосується смислового аспекту спілкування. Тут якраз важливо знати і вміти що і як говорити чи подавати інформацію (а також сприймати її) в залежності від аудиторії комунікаторів. В зв'язку з цим можна погодитися із думкою В.В. Сидоренко, яка вважає, що підготовка комунікативно компетентного педагога, зокрема в умовах післядипломної педагогічної освіти, передбачає реалізацію певних завдань на двох рівнях у їх взаємозв'язку і взаємозумовленості [9, с. 100].

Робота у команді. Команда у виробничому (навчальному) процесі є колективом, який спрямований на досягнення єдиної мети. При цьому, кожний член команди виконує свої індивідуальні функції, які в сумарному вигляді мають синергетичний ефект. Досягти цього ефекту одночасно просто і складно. Просто тому, що кожний член команди чітко повинен усвідомлювати своє місце і значення, а складність полягає в тому, що важливо чітко розуміти «виробничий» потенціал кожного члена колективу і навантажувати його відповідним кількісним і якісним обсягом відповідних функціональних обов'язків. Найважчим процесом такого командо творення є саме в творчих колективах, до яких належать і педагогічні. Часто творчу особистість важко взагалі вписати в загальний виробничий процес. Тут уже гостро постає проблема загального менеджменту та адаптивності роботи в подібних колективах окремих її членів [8, с. 44].

Ведення переговорів. Дану якість можна віднести до комунікативної функції. Проте, ведення переговорів насамперед включає доведення певної комунікації до логічного завершення з досягненням визначеної мети. Компроміс у таких випадках теж може бути як стратегічна чи тактична мета. Інтелект індивіда грає в цьому процесі одну із головних ролей. Причому, мова йде як про інтелект загальний, так і про інтелект емоційний. Саме установка визначає поведінку в системі переговорного процесу.

З цього приводу доволі цікавий висновок робить Наталя Гумба: «Розвинений емоційний інтелект дає змогу більш адекватно оцінювати емоції інших людей, діяти більш адекватно до своїх внутрішніх емоційних

потреб, використовувати свої емоції й емоції інших людей для вибору вигідної для себе моделі поведінки. Хоч як не парадоксально, але люди з більш розвиненим емоційним інтелектом, як і люди з більш розвиненим загальним інтелектом, приймають раціональніші, вигідніші для себе рішення. Тобто раціональність поведінки людини (R) залежить від (E) – рівня її емоційного інтелекту. У кінцевому підсумку R (раціональна поведінка людини) є функцією двох аргументів – I (інтелекту) та E (емоційного інтелекту). $R=f(I, E)$ » [1, с. 50].

Конфлікт-менеджмент. Жоден колектив у процесі свого функціонування не позбавлений певної конфліктності. Парадоксальність конфлікту як такого полягає в тому, що він з одного боку грає роль руйнівної сили, а з іншого – сили, що творить. В останньому випадку такий компонент є притаманним у творчих колективах, які займаються науковою, педагогічною та творчою діяльністю. І саме від вміння як керівника, так і рядового працівника спрямувати цю силу у потрібне русло. Вміння справлятися з конфліктними ситуаціями у колективі, зокрема педагогічному, належить до інтегральних якостей педагога. При цьому можна зауважити, що конфліктні моменти можуть виникати як серед членів колективу, так і в середині власне педагога, особливо тоді, коли він знаходиться у певному творчому пошуку. Тому, вміння владнати внутріособистісний конфлікт є чи не найскладнішим завданням особистості взагалі.

Лідерські здібності. Педагог по своїй природі повинен бути лідером. Це зумовлюється, як мінімум, тим, що педагог повинен вести за собою учнівський колектив. При лідерських якостях стають важливими всі компетентності педагога в їх варіативності і комбінації.

Якось А.С. Макаренко з приводу впливу на колектив та окремих особистостей зауважив: «Я впевнений, що у майбутньому в педагогічних вузах обов'язково буде викладатися і постановка голосу, і поза, і володіння своїм організмом, і володіння своїм обличчям, і без такої праці я не уявляю себе вихователем. Звичайно, постановка голосу має значення не лише для того щоб гарно співати чи розмовляти, а щоб уміти найбільш точно, переконливо, дієво виражати свої думки й почуття. Все це питання виховної техніки. Наприклад, відносно голосу, як можна виносити догану, в яких межах ви маєте право показати свій гнів чи незадоволення, чи маєте право ви його показати, чи не маєте права, і якщо ви маєте право, то як повинні показати. Ця постійна дія вихователя і є виховання. Вихованець сприймає вашу душу і ваші думки не тому, що знає, що у вас на душі відбувається, а тому, що бачить вас, слухає вас. Якщо ми йдемо в театр і милуємося акторами, які грають прекрасно, то там ця гра – ваша естетична насолода, а тут вихованець має перед собою такий же живий організм, але той, що грає, а той, що виховує» [6, с. 57]. В принципі, кожен педагог, який працює з колективами учнів, студентів чи слухачів повинен володіти лідерськими здібностями, аби, як мінімум, якісно інформаційно впливати на них і доносити інформацію і знання та формувати відповідні компетентності.

Висновки. Таким чином, Soft Skills педагога дає можливості підсилювати його професійні якості на освітньому та трудовому ринках. При цьому педагог професійної школи є тим, хто вміє використовувати ці якості в різній комбінативності, залежно від кон'юнктури ринку. Також важливо зрозуміти, що успіх на ринку освіти педагогом досягається в результаті організації своєї праці найкращим чином. І вже це є запорукою конкурентоздатності.

Список використаних джерел

1. Гумба Н. Правда про людину. Київ : Український пріоритет, 2012. 200 с.
2. Кюблер Х.-Д. Міфи про суспільство знань. Київ : ВД Дмитра Бураго, 2010. 264 с.
3. Педагогический словарь. В 2-х томах. Т.2., М.: Изд-во АПН, 1960. 766 с.
4. Студінський В. А. Економічна поведінка в трансформаційній економіці: Курс лекцій. Київ : Фекнікс, 2010. 264 с.
5. Гнезділова К. М. Формування SOFT SKILLS у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. URL: http://doshkilly.at.ua/avatar/photo/16_formuvannja_soft_skills.pdf
6. Макаренко А. С. Избранные произведения: в 3-х т. Т.3. Київ : Радянська школа, 1984. 576 с.
7. Сухомлинський В. О. Вибрані твори. В 5-ти т. Т.5. Статті. Київ : Радянська школа, 1977. 639 с.
8. Фамілярська Л. Л. Особливості розвитку сучасного педагога в системі післядипломної освіти. ScienceRise: Pedagogical Education. 2017. № 6 (14). С.43-45.
9. Сидоренко В. В. Комунікативна професіограма вчителя української мови і літератури в умовах післядипломної педагогічної освіти. Науково-теоретичний і прикладний аспекти сучасного викладання української мови та літератури в школі. Матеріали обласного семінару-практикуму «Науково-теоретичний та прикладний аспекти сучасного викладання української мови і літератури в школі». Донецьк: Каштан, 2011. С. 90-101.

References

1. Humba, N. (2012). Pravda pro lyudynu [The truth about man]. Kyiv : Ukrayins'kyy priorytet.
2. Kyubler, Kh.-D. (2010). Mify pro suspil'stvo znan' [Myths about the knowledge society]. Kyiv : VD Dmytra Buraho.
3. Pedagogicheskiy slovar' [Pedagogical dictionary]. T. 2., M.: Izd-vo APN, 1960. 766 s.
4. Studinski, V. A. (2010). Ekonomichna povedinka v transformatsiyniy ekonomitsi: Kurs lektsiy [Economic behavior in a transformational economy: a course of lectures]. Kyiv : Fekniks.
5. Hnezdilova, K. M. Formuvannya SOFT SKILLS u maybutnikh vykhovateliv zakladiv doshkil'noyi osvity [Formation of SOFT SKILLS in future educators of preschool education]. URL: http://doshkilly.at.ua/avatar/photo/16_formuvannja_soft_skills.pdf
6. Makarenko, A. S. (1984). Izbrannyye proizvedeniya [Selected works]. T. 3. Kyiv: Radyans'ka shkola.

7. Sukhomlyns'kyi, V. O. (1977). *Vybrani tvory [Selected works]. T. 5. Stati. Kyiv: Radyans'ka shkola.*
8. Familyars'ka, L. L. (2017). *Osoblyvosti rozvytku suchasnoho pedahoha v systemi pislyadyplomnoyi osvity [Features of modern teacher development in the system of postgraduate education]. ScienceRise: Pedagogical Education, 6 (14). 43-45.*
9. Sydorenko, V. V. (2011). *Komunikatyvna profesiohrama vchytelya ukrayins'koyi movy i literatury v umovakh pislyadyplomnoyi pedahohichnoyi osvity [Communicative professiogram of a teacher of Ukrainian language and literature in the conditions of postgraduate pedagogical education]. Naukovo-teoretychnyy i prykladnyy aspekty suchasnoho vykladannya ukrayins'koyi movy ta literatury v shkoli. Materialy oblasnoho seminaru-praktykumu «Naukovo-teoretychnyy ta prykladnyy aspekty suchasnoho vykladannya ukrayins'koyi movy i literatury v shkoli». Donets'k: Kashtan. 90-101.*

ДАНИ ПРО АВТОРА

Студінський Володимир Аркадійович, кандидат економічних наук, доктор історичних наук, професор кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін, Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти

а/с 123, м. Київ, 03191, Україна

e-mail: studzinskiw@bigmir.net

orcid.org/0000-0002-6513-8612

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Студинский Владимир Аркадьевич, кандидат экономических наук, доктор исторических наук, профессор кафедры методики профессионального образования и социально-гуманитарных дисциплин, Белоцерковский институт непрерывного профессионального образования

а/я 123, г. Киев, 03191, Украина

e-mail: studzinskiw@bigmir.net

DATA ABOUT THE AUTHOR

Studinski Volodymyr, Ph.D. in Economical Science, D. in Historical Science, Professor,

Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education

Box 123, Kiev, 03191, Ukraine

e-mail: studzinskiw@bigmir.net

Подано до редакції 15.11.2020

Прийнято до друку 04.12.2020

УДК 37.013.32

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-47-46-52>

ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Гапара А. В.

Предметом дослідження є формування «soft skills» у майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Метою статті є розгляд основних детермінант розвитку «soft skills» у майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Завдання дослідження – здійснити аналіз професійної підготовки фахівців сфери обслуговування, розширити навчально-методичне забезпечення підготовки фахівця туризму, висвітлити сутність та основні відмінності професійної підготовки фахівців сфери туризму у різних ЗВО України, запропонувати напрями формування «м'яких» навичок підготовки фахівців сфери обслуговування.

Методи дослідження. У процесі дослідження були застосовані такі загальні та конкретні наукові методи дослідження: системний підхід, методи логічного узагальнення та порівняння, наукової абстракції, методи синтезу, логічного узагальнення та аналогій. Методологічну базу дослідження склали наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених та провідних фахівців, аналітичні матеріали з проблеми дослідження.

Результати роботи. Здійснено аналіз професійної підготовки фахівців сфери обслуговування, розширено навчально-методичне забезпечення підготовки фахівця туризму, висвітлено сутність та основні відмінності професійної підготовки фахівців сфери туризму у різних ЗВО України, запропоновано напрями формування «м'яких» навичок підготовки фахівців сфери обслуговування.

Галузь застосування результатів. Отримані результати дослідження можуть бути використані навчальними відділами ЗВО України для розширення освітньо-професійних програм, навчальних комплексів, навчальних планів та робочих програм.

Висновки. виходячи з аналізу процесу професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму, сутності поняття та її структури, було встановлено основні методи розвитку «soft skills» для студентів сфери обслуговування: